

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Antonín Vašíček

Doc. dr. Bohumil Vlach šedesátníkem

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 11 (1966), No. 4, 250--251

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138643>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1966

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Literatura

- [1] „*Johann Heinrich Lamberts deutscher gelehrter Briefwechsel*“, vydáno Joh. Bernoullim, Berlin 1782–1787.
- [2] F. RUDIO: „Archimedes, Huygens, Lambert, Legendre“, Leipzig 1892.
- [3] L. VAN DER WAERDEN: „*Probuždajučajasja nauka matěmatiki drevněvo Egipta, Vavilona, i Grecii*“, Moskva 1959, přelož. z holand. orig. („Ontwakende wetenschap. Egyptische, babylonischeen griekse wiskunde“, Groningen 1950).
- [4] A. KOLMAN: „*Istoria matěmatiki v drevnosti*“, Moskva 1961.
- [5] A. P. JUŠKIEVIČ: „*Istoria matěmatiki v srednje věka*“, Moskva 1961.
- [6] DŽEMŠÍD GIJASEDDIN AL-KAŠI: „*Ključ arifmetiki. Traktát ob okružnosti*“, Moskva 1956, přelož. z arab.
- [7] D. J. STRUIK: „*Dějiny matematiky*“, Praha 1963, přelož. z angl. orig. („A consise History of Mathematics“, London 1956).
- [8] H. WIELEITNER: „*Istoria matěmatiki od Děkarta do serědiny XIX stoletija*“, Moskva 1960, přelož. z něm. orig. („Geschichte der Mathematik II“).
- [9] F. LÖWENHAUPT: „*Johann Heinrich Lambert – Leistung und Leben*“, Mülhausen 1943.
- [10] M. CANTOR: „*Vorlesungen über Geschichte der Mathematik*“, IV. díl, Leipzig 1911.
- [11] J. H. LAMBERT: „*Beyträge zum Gebrauche der Mathematik und deren Anwendung*“, II. sv., Berlin 1770.

ŠEDESÁT LET DR. JIŘÍHO KABELE, CSc.

Dne 16. ledna 1966 se dožil šedesáti let zasloužilý školský pracovník RNDr Jiří KABELE, který je dobře znám naší učitelské obci jako neúnavný a houževnatý pracovník zabývající se dlouhá léta problematikou vyučování matematice, deskriptivní geometrii a rýsování. Na tomto úseku pracoval zejména v posledních dvaceti letech, kdy ve svém úředním postavení musil často hájit únosné podmínky pro vyučování zmíněných oborů na základní i na střední škole. Využíval přitom svých znalostí a zkušeností, kterých nabyl po absolvování přírodovědecké fakulty Masarykovy university v Brně nejprve na této škole jako asistent profesora Seiferta a později při svém působení na průmyslových školách. Od roku 1945 je pracovníkem Výzkumného ústavu pedagogického v Praze, kde vede nyní skupinu metodiky vyučování matematice a fyzice.

Z dlouholeté metodické a výzkumné práce dr. Kabele vznikla vedle mnoha zpráv a sdělení o provedených výzkumech řada jeho studií o vyučování matematice a několik osobitě pojatých publikací k závažným otázkám uplatnění vědeckého světového názoru při vyučování matematice na základní a střední škole. Velmi záslužnou práci vykonal dr. Kabele jako dlouholetý vedoucí redaktor časopisu *Matematika ve škole*, kde věnoval nemálo úsilí snaze o pozvednutí odborné i metodické úrovně našich učitelů matematiky, deskriptivní geometrie a rýsování.

I když vzpomínáme životního jubilea dr. Kabele, který je doluholekým pracovníkem i v naší Jednotě, poněkud opožděně, přejeme mu do dalších let života upřímně mnoho zdraví a životní pohody k realizaci jeho osobních i pracovních plánů.

Josef Harálek

DOC. DR. BOHUMIL VLACH ŠEDESÁTNIKEM

Dne 30. července 1966 se dožívá 60 let RNDr Bohumil VLACH, docent fyziky na přírodovědecké fakultě University J. E. Purkyně v Brně.

Po studiích na přírodovědecké fakultě v Brně učil matematice a fyzice na bývalých měšťanských

školách, gymnasiích a učitelkých ústavech. V letech 1947–48 byl zaměstnán jako vědecký pracovník pro didaktiku fyziky ve Výzkumném ústavu pedagogickém. V roce 1948 získal doktorát přírodních věd na brněnské universitě. V letech 1948–1954 působil jako krajský školský inspektor pro matematiku a fyziku na KNV v Brně.

Od 1. 9. 1954 byl odborným asistentem oboru fyzika na přírodovědecké fakultě brněnské university; zde se v r. 1963 habilitoval a od 1. 6. 1964 působí jako docent metodiky fyziky. Mnoho úsilí věnoval organizaci a opětovnému vybudování učitelského studia na brněnské universitě. V r. 1963 byl pověřen vybudováním a vedením nově vzniklé katedry experimentální fyziky; většina členů katedry pracuje v oboru fyziky pevných látek, ale je přirozené, že se na této katedře soustředilo studium učitelské specializace fyziky a vznikla skupina pracovníků v oboru metodiky a didaktiky fyziky.

Dr. Vlach se velmi aktivně zúčastňuje veškeré práce v pedagogické komisi při ústředním výboru JČMF. Byl jedním z organizátorů prvních ročníků fyzikální olympiády a zkušeností z brněnského kraje se právě hodně využil pro celostátní soutěž FO. Po všechna léta je členem krajského výboru FO v Brně.

Dr. Vlach publikoval 11 metodických prací, 4 práce vědecké (z toho 2 v zahraničních časopisech), je spoluautorem 7 učebnic fyziky pro střední a odborné školy, natočil 2 barevné školní filmy z optiky: „Interference světla“ a „Ohyb světla“. Neúnavně se zabývá otázkami, které souvisí s přestavbou a modernizací výuky fyziky na školách středních i vysokých.

Dr. Vlach se dožívá šedesátin v plném zdraví a přejeme mu, aby se stejným zdravím, svěžestí a energií pokračoval ještě dlouho ve své práci.

Antonín Vašíček

ŠEDESÁTINY DOC. DR. JOSEFA DIBELKY

Dne 13. 9. 1966 dožívá se šedesátin let dr. Josef DIBELKA, docent fyziky na fakultě technické a jaderné fyziky ČVUT. Narodil se v Řepově na mladoboleslavsku, gymnasium vystudoval v Mladé Boleslavi a potom absolvoval matematiku a fyziku na přírodovědecké fakultě Karlovy university, kde r. 1932 dosáhl doktorátu přírodních věd. Několik let učil jako odborný učitel na měšťanské škole a pak působil dlouhou dobu jako středoškolský profesor (v Bratislavě a v Praze). Vždy jej zajímaly metodické otázky výuky fyziky a věnoval se jim jednak na školách, kde působil, jednak jako spolupracovník jiných institucí (např. ve Výzkumném ústavu pedagogickém, na ministerstvu školství, v Krajském ústavu pro vzdělání učitelů, jako tzv. fakultní učitel na Vysoké škole pedagogické a na Matematicko-fyzikální fakultě KU, jako spoluautor pokusné učebnice fyziky pro 9. postupný ročník). V Jednotě čs. matematiků a fyziků pracuje od obnovení její činnosti po r. 1945. Je členem názvoslovné komise pro fyziku a místopředsedou pražské pobočky.

Od r. 1956 začal působit jako odborný asistent na fakultě technické a jaderné fyziky, r. 1962 tam byl jmenován docentem.

Spolupracovníci mu k jeho šedesátinám srdečně blahopřejí.

J. B.

Nebe na zemi napodobí

simulátor kosmických podmínek. První západoevropský stroj tohoto druhu byl postaven ve Francii. Má nádobu z nerezavějící oceli o průměru 3,5 m a délce rovněž 3,5 m, kterou lze vyčerpávat na tlak $3 \cdot 10^{-8}$ torru; tím se napodobí tlak ve výšce 450 km. Tepelné stínění lze chladit tekutým dusíkem na teplotu 100°K nebo zahřívát horkým dusíkem až na 100°C. Křemenné okno propouští dovnitř záření ze zdroje, jehož spektrální složení se blíží spektrálnímu složení slunečního záření za hranicemi atmosféry. Tento stroj je určen pro zkoušení francouzských družic o průměru asi 1 m a váze 80–100 kg.

Sk